

ID: 114060

Pojištění odpovědnosti za škodu

Za úhradu škody pojištěným podle § 44 odst. 3 zákona o pojistné smlouvě nelze považovat dohodu o jiných smluvních vztazích mezi pojištěným a poškozeným (a tím méně mezi společníkem pojištěného a poškozeným).

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 3176/2020-171 ze dne 31.8.2021)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci žalobkyně D., se sídlem ve XY, IČO XY zastoupené Mgr. R.K., advokátem, se sídlem v P., proti žalované Generali České pojišťovně a.s., se sídlem v P., o zaplacení částky 995 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 30 C 150/2016, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2020, č. j. 91 Co 389/2019-141, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Obvodní soud pro Prahu 1 v pořadí druhým rozsudkem ze dne 14. 5. 2019, č. j. 30C 150/2016-113, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 995 000 Kč s příslušenstvím ve výroku specifikovaným (výrok pod bodem I) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem II).

[2] Soud prvního stupně zjistil, že účastnice uzavřely dne 30. 7. 2013 pojistnou smlouvu č. 52272761-17, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti za škodu podnikatele, přičemž tato smlouva je účinná od 30. 7. 2013. Podmínky sjednaného pojištění se kromě pojistné smlouvy řídily také Všeobecnými pojistnými podmínkami pro pojištění odpovědnosti za škodu VPPOS 2005 a Doplnkovými pojistnými podmínkami pro pojištění obecné odpovědnosti za škodu podnikatele a průmyslu DPPP 2005. Žalobkyně a žalovaná si sjednaly v čl. 4 pojistné smlouvy rozsah pojištění a v odst. 4.3 pojištění v rozsahu doložek odchylných od DPPP 2005. V doložce V73 Pojištění odpovědnosti za škodu na věcech převzatých pojištěným, jež mají být předmětem jeho závazku, si účastnice sjednaly odchylně od ustanovení čl. 3 bodu 1 písm. b) DPPP 2005, že se pojištění vztahuje na odpovědnost za škodu na věcech převzatých pojištěným (žalobkyní), jež mají být předmětem jeho závazku.

[3] Žalobkyně jako kupující uzavřela dne 11. 8. 2014 kupní smlouvu č. 14151 se společností FORMETAL, s.r.o., na straně prodávající. Předmětem kupní smlouvy byl závazek prodávajícího dodat hydraulický ohraňovací lis AD-R 40220 na místo jeho instalace, jeho montáž, uvedení do provozu a zaškolení obsluhy v délce jednoho dne (ve smyslu čl. I až III této smlouvy) a závazek žalobkyně zaplatit prodávajícímu kupní cenu ve výši 1 778 700 Kč včetně DPH. Dne 2. 9. 2014 po přepravě hydraulického ohraňovacího lisu do sídla žalobkyně započal prodávající s ukotvením a seřizováním lisu, kolem 20.30 hodin byl lis uzamčen a zabezpečen proti jeho neoprávněnému používání a dle dohody s kupujícím ponechán v hale areálu žalobkyně, přičemž téhož dne ve 20.45 hodin vznikl ve výrobní hale žalobkyně z důvodu závady na elektroinstalaci požár, který zcela zničil celý výrobní blok s vybavením. Ohraňovací lis AD-R 40220 nebyl předán žalobkyni před jeho převzetím po provedené instalaci, zkušebních testech, školení zaměstnanců a protokolárním předáním, k němuž mělo dojít nejdříve dne 15. 9. 2014. Požárem provozovny žalobkyně a shořením lisu vznikla škoda společnosti FORMETAL, s.r.o., ve výši 1 470 000 Kč, která byla následně uplatněna po žalobkyni.

[4] Tato škoda byla žalobkyní uhrazena na základě dohody žalobkyně se společností FORMETAL, s.r.o., tím, že žalobkyně sama či prostřednictvím svého společníka P. D. od této společnosti objednala stroje v součtu za částku přesahující 4,250 milionu Kč. Společnost FORMETAL, s.r.o., zánik dluhu výše uvedeným způsobem potvrdila. Žalovaná eviduje pod č. 5187691 pojistnou událost ze dne 12. 9. 2014, která spočívala v požáru objektu využívaném žalobkyní, v rámci čehož došlo mj. k poškození hydraulického ohraňovacího lisu AD-R 40220, který předtím žalobkyně zakoupila od společnosti FORMETAL, s.r.o. Žalovaná likvidaci pojistné události zamítla a pojistné plnění žalobkyni neuhradila.

[5] Po právní stránce soud prvního stupně předně uvedl, že se podle § 3028 odst. 3 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále též jen „o. z.“), smluvní závazek účastníků řídí zákonem č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě – dále též jen „ZPS“), neboť předmětnou pojistnou smlouvu uzavřeli dne 30. 7. 2013. Dále dospěl k závěru, že společnost FORMETAL, s.r.o., zůstala vlastníkem lisu, neboť nesplnila svůj závazek předat žalobkyni předmět koupě předtím, než nastala škodní událost. Mezi účastnicemi byla dle soudu prvního stupně uzavřena smlouva o úschově (§ 2402 o. z.) jako smlouva reálná, když žalobkyně převzala lis do úschovy jeho umístěním v areálu žalobkyně, jeho zabezpečením a uzamčením. Podle § 2403 odst. 1 o. z. schovatel opatruje převzatou věc, jak bylo ujednáno, jinak tak pečlivě, jak to odpovídá povaze věci a jeho možností, aby na věci nevznikla škoda, a po uplynutí doby úschovy věc uschovateli vrátí spolu s tím, co k ní přibylo. Společnosti FORMETAL, s.r.o., vznikla v souvislosti se škodní událostí škoda ve výši 995 000 Kč, kterou žalobkyně této společnosti uhradila v řízení tvrzeným způsobem. Žalobkyně tak mohla s úspěchem uplatnit nárok vůči žalované z titulu pojistného plnění, neboť sjednané pojištění se vztahuje na odpovědnost za škodu na věcech převzatých pojištěným, jež mají být předmětem jeho závazku. Pojistnou událostí je podle článku 5.1 VPPOS 2005 vznik povinnosti pojištěného nahradit vzniklou škodu (třetí osobě).

[6] K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 5. 2020, č. j. 91 Co 389/2019-141, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žaloba, aby žalovaná byla povinna zaplatit žalobkyni částku 995 000 Kč s příslušenstvím ve výroku specifikovaným, se zamítá (výrok pod bodem I), a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok pod bodem II).

[7] Odvolací soud se předně ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, dle něžž nedošlo k převzetí předmětu koupě žalobkyní ve smyslu § 2121 o. z., neboť nebyla dokončena montáž lisu a jeho uvedení do chodu, protože společnost FORMETAL, s.r.o., zůstala vlastníkem předmětného lisu. Odvolací soud za správný považoval také závěr soudu prvního stupně o tom, že mezi žalobkyní a společností FORMETAL, s.r.o., vznikla smlouva o úschově ve smyslu § 2402 o. z. jako smlouva reálná, a to převzetím lisu do úschovy, jeho umístěním v areálu žalobkyně, zabezpečením a uzamčením. Žalobkyně tak dle § 2944 o. z. po dobu úschovy lisu nesla nebezpečí škody na této věci.

[8] Stěžejní otázkou odvolacího přezkumu pak byla otázka naplnění hypotézy ustanovení § 2865 o. z. Odvolací soud se tedy zabýval tím, zda došlo ze strany žalobkyně k nahrazení škody vzniknuvší společnosti FORMETAL, s.r.o., v důsledku požáru v sídle žalobkyně. V této souvislosti uzavřel, že žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně výše náhrady škody. Žalobkyně popsala způsob, jakým mělo dojít k náhradě škody, když v průběhu řízení tvrdila, že se pro nedostatek finančních prostředků dohodla se společností FORMETAL, s.r.o., na tom, že žalobkyně zaplatí 600 000 Kč jako zálohu na smlouvu o koupi ohraňovacího lisu ADR 40220 s celkovou kupní cenou 2 450 000 Kč. Kauza úhrady zálohy byla dle žalobkyně zřejmá při porovnání s kupní cenou dle kupní smlouvy původní, neboť kupní cena byla v nové smlouvě navýšena. S ohledem na problémy s cash-flow se žalobkyně dohodla na vzájemné pomoci se společníkem P. D.. Žalobkyně na základě této dohody zakoupila prostřednictvím P. D. u společnosti FORMETAL, s.r.o., ohýbačku trubek UZH90 v částce 830 000 Kč bez DPH spolu se sadou nástrojů v částce 260 513,51 Kč. Tuto si žalobkyně od společníka pronajímá a hradí mu nájemné. Žalobkyně tedy po požáru poptala u společnosti FORMETAL, s.r.o., sama a prostřednictvím svého společníka P. D. stroje v hodnotě 4 250 689 Kč bez

DPH. Tyto stroje byly postupně uhrazeny. Navíc společnost FORMETAL, s.r.o., provádí servis a opravy zakoupených strojů v hodnotě 100 000 Kč ročně. Provedením těchto obchodů měla žalobkyně a společnost FORMETAL, s.r.o., dle tvrzení žalobkyně škodu vzniklou při předmětné pojistné události za uhrazenou.

[9] Dle odvolacího soudu nebylo prokázáno, že by žalobkyně nahradila škodu prostřednictvím obchodů uzavřených mezi ní a společností FORMETAL, s.r.o., či mezi společníkem žalobkyně a touto společností, když nedoložila, že by těmito obchody byla jakýmkoliv způsobem škoda hrazena. Podle obsahu předložených listin šlo jen o další obchody společností bez uvedení jakéhokoli vztahu k předmětné škodě, což nebylo ani jinak dostatečně popsáno a prokázáno. S ohledem na časový rozdíl mezi uzavřením kupních smluv pro účely pořízení ohraňovacího lisu, který činil téměř jeden kalendářní rok, pak odvolací soud nepovažoval za průkazné ani srovnání kupních cen v těchto smlouvách. Část předkládaných smluv neuzavřela s poškozenou společností ani sama žalobkyně, nýbrž její společník. Odvolací soud tak dospěl k závěru, že žalobkyní nebylo dostatečně popsán a prokázán vztah těchto obchodů k předmětné škodě.

[10] Odvolací soud dále uvedl, že v řízení nebyla prokázána ani sama existence škody, neboť k žalobkyní tvrzenému zničení předmětného lisu nebyl v řízení předložen důkaz. Po poučení odvolacího soudu u jednání konaného dne 6. 5. 2020 navrhla žalobkyně k prokázání existence škody fotografii předmětného lisu a čestné prohlášení společnosti FORMETAL, s.r.o. Vzhledem k rozdílu v tvrzeních žalobkyně a předložených listinách, výši škody i jejímu charakteru by však dle odvolacího soudu ani takové listiny nepostačovaly. Znalecký posudek ani odborné vyjádření ohledně stavu ohraňovacího lisu po požáru žalobkyně v řízení nepředložila ani nenavrhla.

[11] Odvolací soud tedy napadené rozhodnutí soudu prvního stupně změnil ve výroku pod bodem I tak, že žalobu zamítl.

II. Dovolání a vyjádření k němu

[12] Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně (dále též „dovolatelka“) dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), neboť má za to, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení právní otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, jakož i právní otázky, jež nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena.

[13] Dovolatelka předně formuluje otázku, zda „má být při výkladu právního jednání přihlédnuto k tomu, co právnímu jednání předcházelo, a k tomu, jak strany následně daly najevo jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají“. Při jejím řešení se odvolací soud dle jejího názoru odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

[14] Dovolatelka uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 1 o. s. ř., přičemž uvádí, že odvolací soud dle jejího názoru pochybil, upřednostnil-li formální hlediska výkladu projevu vůle stran při hodnocení předložených smluv mezi žalobkyní, resp. jejím společníkem, a společností FORMETAL, s.r.o. Na základě realizace obchodů mezi žalobkyní a touto společností jako poškozenou mělo dle názoru dovolatelky dojít k nahrazení škody v naturální formě, kdy poškozená potvrdila splnění dluhu žalobkyně. S odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. 21 Cdo 5281/2016, ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 23 Cdo 3359/2018, a dále na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 32 Cdo 939/2018, pak uvádí, že při výkladu projevu vůle je třeba přiklonit se k zohlednění skutečné vůle jednajících stran, podstatné tak mělo být, jaký význam těmto smlouvám přisuzovaly jednající osoby. V této souvislosti dovolatelka odkazuje na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. 21 Cdo 5281/2016, ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 23 Cdo 3359/2018, a dále na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2018, sp. zn. 32 Cdo

939/2018.

[15] Dovolatelka dále předesílá otázku výkladu § 2865 odst. 1 o. z., jakožto otázku dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu neřešenou.

[16] Odvolací soud dané ustanovení dle dovolatelky nesprávně vyložil, když nepovažoval realizaci dovolatelkou popsaných obchodů a plateb na jejich základě za náhradu škody ve smyslu tohoto ustanovení. Škodu dovolatelka dle jejího tvrzení nahradila poškozené společnosti v naturální formě prostřednictvím těchto v řízení popsaných obchodů. S odkazem na názory obsažené v odborné literatuře a na soukromoprávní zásadu „co není zakázáno, je dovoleno“, poukazuje na legitimitu a legálnost dohody uzavřené s poškozenou společností FORMETAL, s.r.o., přičemž dodává, že jednající strany této dohodě přikládaly soluční význam ve vztahu k pohledávce této společnosti za žalobkyní z titulu náhrady škody vzniklé na lisu. Při posouzení, zda byly splněny předpoklady pro vznik práva na náhradu vůči pojistiteli dle § 2865 odst. 1 o. z., je dle dovolatelky relevantní formou náhrady škody převzetí závazku žalobkyně odebrat zboží a služby od poškozeného s ohledem na soluční význam, který strany připisovaly navazujícím právním jednáním mezi nimi.

[17] Dovolatelka dále tvrdila, že odvolací soud zatížil řízení vadami, když v této souvislosti konkrétně odvolacímu soudu vytýká, že jeho rozhodnutí je vnitřně rozporným, a dále rovněž neprovedení dodatečně navržených důkazů k prokázání zničení stroje.

[18] Z uvedených důvodů dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu změnil v rozsahu výroku pod bodem I tak, že se rozsudek soudu prvního stupně ve výroku pod bodem I o věci samé potvrzuje, a v rozsahu výroku pod bodem II tak, že přízná náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů žalobkyni.

[19] Žalobkyně dále podáním ze dne 4. 9. 2020 doplnila dovolání, přičemž dále argumentovala ve vztahu k překvapivosti závěru odvolacího soudu o neprokázání vzniku škody, resp. zničení lisu v úschově žalobkyně.

[20] Žalovaná ve vyjádření k dovolání navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl jako nepřijatelné, případně zamítl jako nedůvodné.

III. Přípustnost dovolání

[21] Nejvyšší soud (jako soud dovolací dle § 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., zkoumal, zda dovolání obsahuje zákonné obligatorní náležitosti dovolání a zda je přípustné.

[22] Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

[23] Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

[24] Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že jsou splněna kritéria přípustnosti dovolání obsažená v tomto ustanovení. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud, který jediný je oprávněn tuto přípustnost zkoumat (srov. § 239 o. s. ř.), dospěje k závěru, že kritéria přípustnosti dovolání uvedená v ustanovení § 237 o. s. ř.

skutečně splněna jsou.

[25] Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

[26] Podle § 242 odst. 4 o. s. ř. účastníci mohou po dobu trvání lhůty k podání dovolání měnit vymezení důvodu dovolání a rozsah, ve kterém rozhodnutí odvolacího soudu napadají; ke změně není třeba souhlasu soudu.

[27] Úvodem Nejvyšší soud podotýká, že k podání, kterým dovolatelka doplňovala dovolání po uplynutí dovolací lhůty, podle § 242 odst. 4 o. s. ř. nepřihlížel. Nejvyšší soud v této souvislosti odkazuje na závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2018, sp. zn. 28 Cdo 4218/2017, ve kterém mimo jiné dovolací soud uvedl, že doplnil-li dovolatel své dovolání po uplynutí dovolací lhůty tak, že jiným způsobem vyložil (třebaže své dovolání „jen“ dovysvětlil), v čem spočívá nesprávnost napadeného právního posouzení, nelze k jeho podání vůbec přihlížet. Ostatně opačný závěr by vedl k tomu, že někteří účastníci by byli zvýhodněni delší lhůtou k „upřesňování“ dovolacích důvodů (příčemž hranice mezi upřesněním bez obsahové změny dovolání a doplněním je jen stěží poznatelná) díky nahodilé skutečnosti, jakou je délka doby od podání dovolání do rozhodnutí o tomto dovolání. Také Ústavní soud „nepovažuje za nezbytné, aby Nejvyšší soud měl za povinnost (v některých případech velmi složitě) u každé z námitek porovnávat, zda jde o ‚novou‘ námitku, či nikoliv, zvláště jestliže občanský soudní řád vcelku jasně stanovuje pravidlo (v němž se prosazuje princip právní jistoty), že dovolání musí být podáno ‚kompletní‘ v zákonem stanovené lhůtě, jejíž délka je ostatně pro tento účel více než dostatečná“ (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. III. ÚS 647/15, bod 20 odůvodnění).

[28] První dovolatelkou formulovaná otázka, tedy zda „má být při výkladu právního jednání přihlédnuto k tomu, co právnímu jednání předcházelo, a k tomu, jak strany následně daly najevo jaký obsah a význam právnímu jednání přikládají“, přípustnost dovolání nezakládá. Dovolatelka v tomto případě předestírá otázku, jejíž řešení není pro napadené rozhodnutí odvolacího soudu určující. Dle rozhodovací praxe odvolacího soudu přitom není dovolání přípustné podle 237 o. s. ř., jestliže dovolatel jako důvod jeho přípustnosti předestírá dovolacímu soudu k řešení otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 53/2013). Odvolací soud založil své rozhodnutí na tom, že žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně výše náhrady škody poskytnuté žalobkyní poškozené. Pro rozhodnutí odvolacího soudu nebylo podstatné řešení otázky, zda jednáající strany považovaly škodu za uhrazenou, ale řešení otázky, zda a jakým způsobem skutečně k úhradě škody mělo dojít. Žalobkyní popisovanou realizaci následných obchodů mezi ní (či třetí osobou) a poškozenou přitom odvolací soud neshledal relevantní z hlediska předpokladů vyjádřených v hypotéze § 2865 odst. 1 věty druhé o. z.

[29] Nejvyšší soud však shledal dovolání přípustným pro řešení otázky, za jakých podmínek má pojištěný proti pojistiteli právo na pojistné plnění spočívající v náhradě (refundaci) toho, co bylo pojištěným plněno přímo poškozenému, neboť se jedná o otázku, jež – s ohledem na skutková specifika zde projednávané věci, dosud nebyla v rozhodovací praxi v úplnosti vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

[30] Dovolání však není důvodné.

[31] Podle § 44 odst. 3 ZPS uhradil-li pojištěný škodu, za kterou odpovídá přímo poškozenému, má

proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky, a to až do výše, do které by byl jinak povinen plnit poškozenému pojistitel.

[32] Podle § 2865 odst. 1 věty druhé o. z. nahradil-li pojištěný škodu nebo újmu, na niž se vztahuje pojištění, má proti pojistiteli právo na náhradu až do výše, do které by jinak byl povinen plnit poškozenému pojistitel.

[33] Podle § 2951 odst. 1 o. z. se škoda nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.

[34] Nejvyšší soud předně poukazuje na to, že je nutno rozlišovat mezi právem oprávněné osoby na pojistné plnění a právem poškozeného na náhradu škody. Jedná se o dva odlišné nároky. Pojistitel není škůdcem a neodpovídá za škodu škůdcem způsobenou, tudíž právo směřující vůči němu je vždy právem na pojistné plnění, nikoli právem na náhradu škody (k tomu srov. například rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 21. 3. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1002/2012, a ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 25 Cdo 2902/2012). Nárok uplatněný žalobkyní ve zde projednávané věci je nárokem na pojistné plnění, jenž žalobkyně opírá o pojistnou smlouvu uzavřenou s žalovanou dne 30. 7. 2013. Právní poměr mezi účastnicemi tedy vznikl před nabytím účinnosti zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, (1. 1. 2014), a tak se tento právní poměr, jakož i práva a povinnosti z něj vzniklé řídí dosavadními právními předpisy (srov. jeho část pátou hlavu II – ustanovení přechodná a závěrečná – díl 1, oddíl 1, § 3028 odst. 1 a 3), tedy zákonem o pojistné smlouvě, ve znění účinném do 31. 12. 2013. Podle tohoto zákona tedy měla být řešena rovněž otázka podmínek pro uplatnění práva pojištěného na pojistné plnění vůči pojistiteli. Odvolací soud tak pochybil, když na posuzovaný případ aplikoval úpravu obsaženou v § 2865 o. z. S ohledem na podobnost dotčených právních úprav (srov. § 44 odst. 3 ZPS a § 2865 o. z.) se však předmětné pochybení neprojevilo ve věcné správnosti rozhodnutí odvolacího soudu.

[35] Nejvyšší soud již dříve vyslovil ve vztahu k ustanovení § 44 odst. 3 ZPS v rozsudcích ze dne 12. 12. 2018, sp. zn. 23 Cdo 5969/2017, a ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. 23 Cdo 276/2018, že pouze v případě, kdy pojištěný sám (dobrovolně) uhradí škodu přímo poškozenému, vzniká mu (pojištěnému) proti pojistiteli právo na úhradu vyplacené částky, tj. částky, kterou by jinak v souladu s pojistnou smlouvou a zákonem měl povinnost plnit pojistitel (srov. § 44 odst. 3 ZPS).

[36] Odlišnosti v jazykovém vyjádření hypotéz obou ustanovení, co se týče užití pojmu „uhradil-li“ a spojení „právo na úhradu vyplacené částky“ v § 44 odst. 3 ZPS, oproti obecnějším vyjádřením „nahradil-li“ a „právo na náhradu“ obsaženým v § 2865 odst. 1 věta druhá o. z., je třeba chápat jako odraz preferovaného způsobu náhrady škody podle navazujících obecných úprav (srov. preferenci relutární náhrady podle § 442 odst. 2 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, a preferenci naturální restituce podle § 2951 odst. 1 o. z.).

[37] Nejvyšší soud se však již v rozsudku ze dne 31. 1. 2017, sp. zn. 23 Cdo 4297/2015, zabýval otázkou, zda má pojištěný podle § 44 odst. 3 ZPS proti pojistiteli právo na úhradu nákladů vynaložených na provedení demolice stavby poškozené jednáním pojištěného v situaci, kdy k provedení demolice byla poškozená jako vlastník objektu povinna. Nejvyšší soud zde poukázal na to, že předmětné ustanovení hovoří o úhradě škody samotným pojištěným, aniž by byl pojem úhrada jakkoli blíže specifikován. Vyložil dále, že úhrada škody přitom může být provedena jak v penězích, tak i v nepeněžní formě. Uhradil-li pojištěný škodu, za kterou poškozené odpovídal, nepeněžním (naturálním) způsobem, bylo tím dosaženo stejného výsledku, jako kdyby náklady vynaložila poškozená sama a až následně jí tyto náklady uhradila žalobkyně v penězích, protože není žádný důvod, aby v případě poskytnutí nepeněžního plnění byla aplikace ustanovení § 44 odst. 3 ZPS vyloučena.

[38] Z uvedeného tedy vyplývá, že z hlediska naplnění hypotézy ustanovení § 44 odst. 3 ZPS je rozhodné, nahradil-li pojištěný škodu poškozenému, přičemž tato náhrada nemusí být pouze relutární povahy. Úhrada škody může být provedena jak v penězích, tak i v nepeněžní formě. Účelem zkoumané úpravy je, aby se přímo pojištěnému od pojistitele dostalo pojistného plnění kryjícího náklady vzniknuvší pojištěnému v souvislosti s odstraněním následků škodní události, či náklady vynaložené na kompenzaci poškozeného.

[39] Odvolací soud se v souladu s uvedeným zabýval otázkou, zda žalobkyně poškozené společnosti škodu nahradila. Kritika dovolatelky ve vztahu k právnímu posouzení odvolacího soudu se zakládala zejména na tom, že odvolací soud dle dovolatelky nepovažoval za relevantní náhradu škody poškozenému provedenou v naturální formě. Náhrada škody uvedením do předešlého stavu představuje restituční nástroj směřující primárně na plnění in natura, kdy sledovaným cílem je dosažení souladu fyzické reality a normovaného cíle (srov. ŠILHÁN, J. Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 229). Výsledný stav naturální restituce má být takový, jaký by byl, pokud by vůbec poškozený neutrpěl újmu (stav před škodnou událostí), resp. má odpovídat původnímu hospodářskému stavu, přičemž jde-li o poškození věci, případně o zničení věci zastupitelné, naturální restituce představuje opravu věci, resp. poskytnutí věci stejného druhu a kvality (srov. BEZOUŠKA, P. Komentář k § 2951. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1679). V této souvislosti však žalobkyně neprokázala, ba ani netvrdila, že by škodu spočívající ve zničení (či poškození) věci nahradila uvedením v předešlý stav.

[40] Žalobkyně v průběhu nalézacího řízení poukazovala na peněžité plnění, jež poskytla (či jež poskytl její společník), případně měla poskytnout z jiných právních důvodů, kdy měla od poškozené odebrat (sama či prostřednictvím svého společníka) stroje v součtu za částku přesahující 4,25 milionu Kč. Splnění svého závazku vůči poškozené v tvrzeném rozsahu přitom dovolatelka dovozovala z významu, který společně s poškozenou přikládaly následným právním jednáním mezi nimi. Účelem ustanovení § 44 odst. 3 ZPS přitom je – jak již bylo uvedeno výše, aby se pojištěnému dostalo ze strany pojistitele plnění kryjícího náklady, které pojištěný vynaložil na kompenzaci poškozeného, tato úprava tedy nemá vést k tomu, aby pojistitel hradil pojištěnému náklady vynaložené na pořízení zboží či služeb. Podstatné z hlediska § 44 odst. 3 ZPS je pouze to, zda skutečně pojištěným škoda nahrazena byla, nikoliv skutečnost, že poškozený dále na její náhradě netrvá, neboť se škůdcem uzavřel jiné smluvní vztahy.

[41] Za úhradu škody pojištěným podle § 44 odst. 3 ZPS tedy nelze považovat dohodu o jiných smluvních vztazích mezi pojištěným a poškozeným (a tím méně mezi společníkem pojištěného a poškozeným).

[42] Vzhledem k přípustnosti dovolání posoudil odvolací soud rovněž námitky žalobkyně, jimiž tvrdí jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

[43] Dovolatelka v této souvislosti namítala vnitřní rozpornost odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, když odvolací soud ve svém rozhodnutí mimo jiné uzavřel, že nárok žalobkyně nelze považovat za nárok na náhradu škody, neboť žalobkyně prokázala, že tento závazek byl splněn. Jedná se o nedostatek, jenž jde na vrub přezkoumatelnosti rozhodnutí odvolacího soudu.

[44] Je tak třeba připomenout, že otázka za jakých okolností je možnost považovat soudní rozhodnutí za nepřezkoumatelné, byla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu již opakovaně řešena. Jako měřítko toho, zda je či není rozhodnutí soudu přezkoumatelné, je třeba považovat především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě využít opravných prostředků proti tomuto rozhodnutí. I když rozhodnutí soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla

nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nejsou podle obsahu uplatněného opraveného prostředku na újmu práv účastníků řízení. Rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů tehdy, když vůči němu nemůže účastník, který s rozhodnutím nesouhlasí, náležitě formulovat důvody opravného prostředku, a ani soud rozhodující o tomto opravném prostředku nemá náležité podmínky pro zaujetí názoru na věc. Nelze pokládat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí, u něhož je všem účastníkům nepochybné, jak a proč bylo rozhodnuto (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3466/2013, a usnesení ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3814/2015).

[45] Poměřováno těmito závěry je již z obsahu dovolání zřejmé, že dovolatelkou vytýkané nedostatky odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolacího soudu jí nijak nebránily v tom, aby jasně a zřetelně vymezila dovolací důvod a předpoklady přípustnosti dovolání. Přes výše popsany závěr odvolacího soudu logicky nenavazující na důvody jeho rozhodnutí bylo dovolatelce zřejmé, na základě jakých úvah dospěl odvolací soud k závěru o nedůvodnosti uplatněného nároku. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí odvolacího soudu tudíž v daném případě dána není.

[46] Ze shora uvedeného se rovněž podává, že námitky dovolatelky ohledně překvapivosti postupu odvolacího soudu, který vyzval žalobkyni k prokázání skutečnosti, že došlo v souvislosti s požárem v sídle žalobkyně ke zničení lisu, ačkoliv tato skutečnost dle ní nebyla sporná, jakož i ohledně neprovedení žalobkyní dodatečně navržených důkazů k prokázání této skutečnosti, nemohou svědčit o potenciálních vadách řízení, jež by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neboť k zamítnutí žaloby vedl již závěr odvolacího soudu, že žalobkyně neprokázala, že poškozené škodu nahradila.

V. Závěr

[47] Protože v mezích, v nichž bylo dovolání shledáno přípustným, je rozsudek odvolacího soudu z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)